[א]שלא תגעו בשלחן [ב]כל הכלים שהיו במקדש יש להם שניים ושלישים שאם נטמאו הראשונים יביאו שניים תחתיהן [ג]כל הכלים שהיו במקדש טעונין טבילה חוץ ממזבח הזהב ומזבח הנחשת מפני שהן כקרקע דברי ר"א וחכ"א [ד]מפני שהן מצופין: **גמ'** תנא הזהרו שמא תגעו בשולחן ובמנורה ותנא דידן מ"ט לא תני מנורה שלחן כתיב ביה תמיד מנורה לא כתיב בה תמיד ואידך כיון דכתיב [1]ואת המנורה נכח השלחן כמאן דכתיב בה תמיד דמי ואידך ההוא לקבוע לה מקום הוא דאתא ותיפוק לי דכלי עץ העשוי לנחת הוא [ה][א]וכל כלי עץ העשוי לנחת לא מטמא מאי טעמא [ו]דומיא דשק בעינן מה שק מיטלטל מלא וריקם אף כל מיטלטל מלא וריקם האי נמי מיטלטל מלא וריקם הוא כדר"ל [ז]דאמר ר"ל מאי דכתיב [2]על השלחן הטהור מכלל שהוא טמא ואמאי כלי עץ העשוי לנחת הוא ואינו מקבל טומאה אלא מלמד שמגביהין אותו ומראין בו לעולי רגלים לחם הפנים ואומרים להם ראו חיבתכם לפני המקום סילוקו כסידורו [ח]דא"ר יהושע בן לוי נס גדול נעשה בלחם הפנים כסידורו כך סילוקו שנאמר [3]לשום לחם חום ביום הלקחו ותיפוק לי משום ציפוי דהתנן [ט]השלחן והדולפקי שנפחתו או שחיפן בשייש ושייר בהם מקום הנחת כוסות טמא ר' יהודה אומר מקום הנחת החתיכות וכי תימא שאני עצי שטים דחשיבי ולא בטלי הניחא לר"ל דאמר לא שנו אלא בכלי אכסלגים הבאין ממדינת הים אבל בכלי מסמים לא בטלי שפיר אלא לרבי יוחנן דאמר [י]אפילו בכלי מסמים נמי בטלי מאי איכא למימר וכי תימא כאן בציפוי עומד כאן בציפוי שאינו עומד הא בעא מיניה ר"ל מרבי יוחנן בציפוי עומד או בציפוי שאינו עומד בחופה את לבזביו או בשאינו חופה את לבזביו וא"ל [כ]לא שנא בציפוי עומד ולא שנא בציפוי שאינו עומד לא שנא בחופה את לבזביו ולא שנא בשאינו חופה את לבזביו אלא שאני שלחן

דרחמנא

טעונין טבילה. מפני טומאת הרגל: **חוץ ממזבח הזהב ומזבח הנחשת מפני שהן כקרקע.** שהכתוב קראו מזבח אדמה. ושלחן הא אמרן דלא נגעו בו: **מפני שהן מצופין.** בגמרא מפרש: **גמ' מנורה לא כתיב בה תמיד.** כלומר תמידין האמורין במנורה[ו] לא תמיד יומם ולילה קאמר אלא תמיד מלילה ללילה כתמיד האמור בעולת תמיד[ז] וכתביתי כ"ג[ח] אבל ביום לא היה דולק דמערב עד בוקר כתיב (שמות כז) תן לה מדת השמן שיש בה כדי לידלק מערב עד בוקר[ט] לפיכך כל היום אתה יכול לסלקה ולהטבילה אבל תמיד האמור בשלחן[י] תמיד יום ולילה הוא דמשבת לשבת הוא ערוך עליו: **נוכח השלחן.** כל זמן שהשלחן שם תהא מנורה נוכחו: **ותיפוק לי.** דאי נמי נגעו בשלחן לא מיטמאו ליה דהא כלי עץ העשוי לנחת במקום אחד הוא: **דומיא דשק בעינן.** לענין טומאה הוקשו כלי עץ לשק דכתיב כל אשר יפול עליו מהם במותם יטמא מכל כלי עץ או בגד או עור או שק (ויקרא יא): **מה שק מיטלטל מלא וריקם.** יצא העשוי לנחת דאינו מיטלטל מלא וריקן יצא כלי עץ המחזיק מ' סאה בלח שהן כוריים ביבש אע"פ שמיטלטל ריקן אינו מיטלטל מלא[כ] שאם יטלטלו מלא ישבר: **השלחן הטהור.** שאמרתי שיהא טהור מכלל שהוא ראוי לטומאה והלא כלי עץ העשוי לנחת הוא: **סילוקו כסידורו.** שסילוקו לשבת הבאה חם כיום סידורו: **חם ביום הלקחו.** שיהא חם ביום הלקחו מעל השלחן: **ותיפוק לי.** דמקבל טומאה ואפילו הוא עשוי לנחת: **משום ציפויו.** שהוא מתכת דכלי מתכת לא איתקש לשק: **דהתנן.** דבתר ציפוי אזלינן: **הדולפקי.** כסא המתקפל ומכוסה עור: **שחיפהו בשייש.** דשוב הוי ככלי אבנים שאין מקבלין טומאה: **ושייר כאן.** מן הפחיתה או מן החיפוי כדי הנחת כוסות: **טמא.** שעדיין ראוי למלאכתו ראשונה: **רבי יהודה אומר.** צריך אף הנחת חתיכות לחם ובשר ואי לא לאו שלחן הוא אלמא ציפויו מבטלו אפילו להקל וכל שכן להחמיר: **לא שנו.** הך דקתני ציפויו מבטלו אלא בעצי אכסלגים שאינו חשוב כ"כ: **ציפוי שאינו עומד.** שאינו מחוק במסמרים יפה ותאמר דההוא דמקדש לאו עומד הוא: **לבזביו.** שפה לשלחן סביב:

רחמנא

שלא תגעו בשלחן. כהנים עמי הארץ ההולכין להיכל להשתחוות קאמר דאילו ישראל לא היו רשאין לילך אף בין אולם למזבח וכן פירש רש"י: **מנורה** לא כתיב בה תמיד. פי' רש"י דתמיד דכתיב בה לא דמי לתמיד דשלחן דהאי תמיד מלילה ללילה הוי כמו עולת תמיד האמור בתמיד וכתביתי כ"ג אבל ביום לא היה דולק דמערב ועד בקר כתיב תן לה מדתה מערב עד בקר הלכך כל היום יכול לסלקה אבל תמיד האמור בשלחן כל היום וכל הלילה דהלחם נסדר עליו משבת לשבת והקשה הר"ר אלחנן דהא במסכת תמיד (דף ל:) משמע דנר מערבי דולק כל היום שממנה היה מדליק ובה היה מסיים ומסתמא מתמיד נפקא ועוד קשה להר"ר אלחנן עלה דהיא דהא כתיב מערב עד בקר ושיערו חכמים מדתה לחצי לוג[ו] וי"ל (א) דמ"מ לא היה בה עפי מבשאר נרות ומ"מ ממילא מחמת הנס דולק כל היום ובשעה שלא היה הנס היו דולקין אותה בבקר כדי להדליק ממנה האחרות: **כלי** עץ העשוי לנחת. הקשה הר"ר אלחנן כל שנים שהיו ישראל במדבר היו מטלטלים אותה ואם כן אין עשוי לנחת ואם כן אמאי צריך ראייה מקרא השלחן הטהור מכלל דאיכא טמא ותירץ דלא איצטריך קרא רק לנוב וגבעון ושילה ובית עולמים שלא היתה מטולטלת ושמעינן מקרא שהיו מגביהין אותה ולא נראה כיון שהיתה מטולטלת כבר אף משבאו לבית עולמים נמי לא נפקא מידי קבלת טומאה ראשונה אלא י"ל דלא מהני טלטולה כיון דלא היתה מטולטלת לבדה כי אם בהדי שאר כלים: **סילוקו** כסידורו. לענין שהיה חם ומה שאמר הפסוק חום ביום הלקחו לאו דוקא אלא דחם לא היה דאיכא מ"ד במנחות (דף נה:) שהיא נאפת מערב שבת ואי אפשר שישמור החום עד השבת אם לא שנאמר לדבריו נשאר בתנור לשמור חומו עד השבת בבקר: **בכלי** אכסלגים. יתכן לפרש שהיא שם עיר וחשובים כלים הבאים משם וקשה דהכא משמע של עץ היו והתם בזבחים פרק דם חטאת (דף צד.) משמע שהיו של עור כדפי' רש"י גבי העור טעון כבוס במקו' קדוש: [וע' תוס' מנחות נז. ד"ה כלין]: **כאן** בצפוי עומד. ושל מקדש לא היה עומד דשלש שולחנות היו במקדש כמין שלשה ארונות שעשה בצלאל והצפוי נוח להסירו וי"מ בצפוי עומד לפוי דשיש כגון שלחן ודולבקי דשיש עב וחזק וגם בלא עץ נמי עומד מאליו לכך לא חשיב העץ אבל שלחן של משה הזהב היה דק וקלוש ובלא עץ לא מצי קאי לפיכך העץ עיקר והצפוי בטל לגביה: **שאני** שלחן דרחמנא קרייה עץ. יש להקשות מזבח נמי איקרי עץ דכתיב המזבח עץ שלש אמות ותנן ליה במתני' דפליגי ביה משום דלא בטיל הצפוי אגב העץ אלא העץ בטל ועוד אמר בסמוך ואיבעית אימא רבנן לר"א קאמרי מאי דעתך משום דמצופין מיבטל בטל צפוי לגבייהו אלמא טעמא משום דהצפוי בטל לגבי העץ ואילו גבי שלחן ודולבקי היכא דלא שייר כלום בטל העץ אגב הצפוי ומיהו הך קרא דמזבח של עץ מתרגם יהונתן פתורא דסמוך למזבח דדהבא אבל מזבח לא מיקרי של עץ וגם שלחן לא מלינו דאיקרי עץ כי אם השלחן דסמוך למזבח מדאפקי' בלשון מזבח אבל שמא שלחן ודולבקי עץ לא איקרי לפיכך לא בטיל הצפוי לגבייהו אי לא שייר כלום והר"ר אלחנן תי' דלא קשה מידי כדתנן במתני' כל הכלים שהיו במקדש טעונים טבילה חוץ ממזבח הזהב והנחשת מזבח הנחשת דכתיב מזבח אבנים תעשה לי מזבח הזהב דכתיב המנורה והמזבחות ואיתקוש להדדי לפיכך נבטל צפוי גבי מזבח הנחשת הלכך לא מקבלי טומאה אך צריך עיון האי קרא דמזבח שלש אמות במאי מיתוקם אי מזבח הזהב אמתים ותו לא:

שלחנו

עין משפט
נר מצוה

נט א מיי' פי"א מהל' מטמאי משכב ומושב הלכה יא:
ס ב מיי' פ"ו מהלכות כלי המקדש הל' יט:
סא ג ד מיי' פי"א מהל' מטמאי משכב ומושב הלכה יא:
סב ה מיי' פ"ג מהל' כלים הלכה א [ופ"ו מהלכות טומאת מת הלכה כ]:
סג ו ז ח מיי' שם פ"ו הלכה טו:

◆

רבינו חננאל

היו מעבירין על טהרת העזרה מטבילין הכלים ששמשו בהן במקדש. ואומר להן הזהרו שמא תגעו בשלחן מכלל שאם יגעו בשלחן מטמא ומקשינן וכי שולחן בר קיבולי טומאה הוא והא כלי עץ העשוי לנחת הוא וכל כלי עץ העשוי לנחת לא מקבל טומאה דבעינן כלי עץ דומיא דשק דמיטלטל מלא וריקם אף כלי עץ מיטלטל מלא וריקם ופרקינן שלחן זה שבמקדש נמי מיטלטל ואפי' מלא דהא מגביהין היו הכהנים אותו בעודו הלחם סדור עליו ומראין אותו לעולי רגלים. ומקשינן ולולי שמיטלטל מלא וריקם שלחן של מקדש לא הוה מטמא. תיפוק לי משום ציפוי דכיון דהוא מצופה זהב הוה ליה ככלי מתכות ומקבל טומאה דהא נפק ליה מתורת כלי עץ דתנן בכלים פרק כ"ב השלחן והדולפקי שנפחתו או שחיפן בשייש כו'. ואסיקנא טעמא דשייר מקום הנחת כוסות שלא חיפהו בשייש אבל לא שייר בו מקום שאינו מחופה טהור שבא החיפוי בשייש שאינו מקבל טומאה כדקי"ל כלי גללין כלי אבנים כלי אדמה אין מקבלין טומאה וביטל העץ ויבא צפוי הזהב ויבטל העץ ויקבל טומאה ככלי מתכות דהא אפי' פשוטין מקבלין. וכי תימא שאני עצי שטים דכיון דחשיבי לא בטלי בציפויין. הניחא לר"ל דאמר לא שנו שלחן שחיפהו בטיל עצו אלא בכלי אכסלגוס דזילי. אבל בכלי [מסמים] פי' עצי (אבנים) [מסמים] א) דיקירי לא בטיל אלא לר' יוחנן דאמר כל כלי עץ בטל בציפויין ל"ש כלי אכסלגוס ול"ש כלי מסמים ל"ש ציפוי עומד ל"ש ציפוי שאינו עומד ל"ש חופה את לבזבזין ול"ש אינו חופה הכל בטל בצפויו. האי שלחן כיון דמצופה הוא אע"ג דאינו מיטלטל מלא וריקם הרי הוא ככלי מתכות ומקבל טומאה. ופרקי' שאני שלחן של מקדש דהא אע"ג דמצופה זהב

א) וכ"ה בערוך ערך אכסלגס ע"ש.

מסורת הש"ס

א) [יומא כה: מגילה טו: מנחות לו:], ב) [שבת פג: וש"נ], ג) [מנחות כט. לו: יומא כא.], ד) מנחות לו:, ה) כלים פכ"ב מ"א [מנחות לו:], ו) [שמות כז], ז) [שמות כט במדבר כח שם כתן], ח) [ויקרא ו במדבר ד], ט) [מנחות פט.], י) [שמות כה ויקרא כד במדבר ד], כ) [ספרא שמיני פרשה ו], ל) [מנחות פט.].

◆

תורה אור השלם

1. וְשַׂמְתָּ אֶת הַשֻּׁלְחָן מִחוּץ לַפָּרֹכֶת וְאֶת הַמְּנֹרָה נֹכַח הַשֻּׁלְחָן עַל צֶלַע הַמִּשְׁכָּן תֵּימָנָה וְהַשֻּׁלְחָן תִּתֵּן עַל צֶלַע צָפוֹן: שמות כו לה
2. וְשַׂמְתָּ אוֹתָם שְׁתַּיִם מַעֲרָכוֹת שֵׁשׁ הַמַּעֲרָכֶת עַל הַשֻּׁלְחָן הַטָּהֹר לִפְנֵי יְיָ: ויקרא כד ו
3. וַיִּתֶּן לוֹ הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ כִּי לֹא הָיָה שָׁם לֶחֶם כִּי אִם לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי יְיָ לָשׂוּם לֶחֶם חֹם בְּיוֹם הִלָּקְחוֹ: שמואל א כא ז

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מנורה וכו' ויש לומר דנר מערבי לא היה בה שמן טפי:

◆

מוסף רש"י

מה שק מיטלטל מלא וריקם. דיש לו בית קיבול (בכורות לח.). שמגביהין אותו. ומגלין אותו לחוץ (יומא כא.). הלכך מיטלטל מלא וריקן הוא (מנחות כט.). ותיפוק לי. דאפילו אין מגביהין אותו מקבל טומאה, משום ציפוי. דהוי מתכת וכלי מתכת לא איתקש לשק אפילו עשוי לנחת מקבל טומאה (חולין צז:). והדולפקי. פלדשטו"ל של עור ואוכלין עליו (שם). בשייש. דהוה ליה ציפוי של אבנים וכלי אבנים לא מקבל טומאה (שם). עצי שטים. דשלחן, דחשיבי ולא בטלי. ולא מקבלי טומאה אבל ציפוי אי לאו דמגביהין אותו (מנחות צז.). לא שנו. דנבי חיפן בשייש דאזלינן בתר ציפוי. אלא בכלי אכסלגים. דלא חשיב כמקמם (שם). כאן בציפוי עומד. הא דאזלינן בתר ציפוי בציפוי עומד, קבוע במסמרות, ושלחן של מקדש לאו עומד הוא (שם צז:). הא בעי מניה ר"ל מר' יוחנן וכו'. הא דשלחן ודולבקי דאזלינן בתר ציפוי, בציפוי עומד או אפילו בציפוי שאינו עומד (שם). לבזביו. שפה סביב לשלחן והיא מסגרת (שם צז.).